

VÝLUČNÝ ODKAZ NA NORMU ČSN 73 4001 PŘÍSTUPNOST A BEZBARIÉROVÉ UŽÍVÁNÍ VE VYHLÁŠCE O POŽADAVCÍCH NA VÝSTAVBU

1. Úvod

1.1 Obecně

Předpisy stavebního práva jsou uspořádány kaskádovitě do tří úrovní, tj. zákon, vyhláška a české technické normy (ČSN).

Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů ve svém § 13 písm. d) stanoví definici přístupnosti.

Dále § 149 písm. b) stavebního zákona stanoví výčet staveb, u nichž musí být zohledněna přístupnost pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace.

Následně rozsah tohoto požadavku pro jednotlivé typy staveb a jejich prostory cíleně konkretizuje prováděcí vyhláška č. 146/2024 Sb. o požadavcích na výstavbu. Podle § 152 odst. 2 stavebního zákona mohou Hlavní město Praha, statutární město Brno a statutární město Ostrava stanovit některé požadavky odchylně v rámci svých městských stavebních předpisů.

Konkrétní technické parametry pak stanoví ČSN 73 4001 Přístupnost a bezbariérové užívání. Z toho vyplývá, že příslušný článek normy je vždy závazný ke konkrétnímu požadavku vyhlášky. Nutné je tedy aplikovat stavební zákon, vyhlášku a normu souběžně.

1.2. Indikativní a výlučný odkaz

Vyhláška o požadavcích na výstavbu obsahuje indikativní i výlučný odkaz na ČSN normy; viz čl. 45a Legislativních pravidel vlády. <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/lrv/dokumenty/legislativni-pravidla-vlady-91209/>

Indikativní určení ČSN norem je založeno v § 94 vyhlášky o požadavcích na výstavbu. Uvedené požadavky se považují za splněné, jsou-li splněny požadavky normy nebo její části určené ve věstníku ÚNMZ. Tyto požadavky mohou být splněny i jiným technickým řešením, pokud se prokáže, že navržené řešení garantuje nejméně základní požadavky na stavby podle stavebního zákona.

Výlučný odkaz na normu je definován v § 3 písm. j) vyhlášky o požadavcích na výstavbu, který stanoví, že pro účely této vyhlášky se normou rozumí norma uvedená v příloze č. 14 k této vyhlášce. Tato příloha stanoví seznam ČSN norem k jednotlivým ustanovením vyhlášky. Tento způsob odkazování pak znamená, že norma nebo její část je závazná v celém rozsahu příslušného ustanovení vyhlášky, a není možné se od ustanovení normy odchýlit. Její použití je povinné.

Norma ČSN 73 4001 Přístupnost a bezbariérové užívání je **zezávazněna výlučně** v § 29 odst. 1 vyhlášky o požadavcích na výstavbu, resp. bod 3 její přílohy č. 14 zavádí výlučný odkaz na normu. Rozsah použití této normy pro jednotlivé typy staveb a jejich prostory stanoví příslušná ustanovení této vyhlášky odkazující se na splnění požadavků na přístupnost.

V této souvislosti je nutné zdůraznit, že jde o mezioborovou normu, která obsahuje také problematiku evakuace osob a požární bezpečnost. Tato úprava není předmětem stavebního zákona ani jeho prováděcích vyhlášek, proto příslušná část této normy není závazná z hlediska stavebního práva.

2. Metodické postupy k požadavku na šířku vnitřních komunikací

Vnitřní komunikace terminologicky zahrnují především chodby, schodiště a výtahy. Z hlediska aplikace požadavku na šířku je nutné zohlednit, že vyhláška o požadavcích na výstavbu z hlediska přístupnosti obsahuje úpravu pro vnitřní komunikace a dále samostatnou speciální úpravu pro schodiště a výtahy.

2.1. Aplikace pro nejmenší průchodnou šířku chodby

U každé jednotlivé chodby je nutné nejprve posoudit, zda je nebo není v režimu přístupnosti.

Chodba není v režimu přístupnosti, pokud vede pouze k prostorám, které nejsou určeny k běžnému užívání osob, tedy například technická místnost nebo kotelna, do kterých mají přístup pouze předem určení pracovníci nebo pokud jde o chodbu uvnitř prostoru, který jako celek není v režimu přístupnosti, například chodba uvnitř běžné bytové jednotky nebo chodba v rodinném domě. V případě, že chodba není v režimu přístupnosti, tak se pro její návrhové parametry neuplatňují žádné požadavky na přístupnost.

Chodba je v režimu přístupnosti, pokud slouží k běžnému užívání osob. Při aplikaci technického požadavku na její nejmenší průchodnou šířku podle ustanovení § 39 odst. 3 písm. a) vyhlášky o požadavcích na výstavbu mohou nastat dvě odlišné situace:

- a) **Chodby zajišťující vstup do prostor užívaný osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace** jsou v bytovém domě chodby vedoucí především ke kočárkárně, k zasedací místnosti SVJ, k místnosti pro soustřeďování komunálního odpadu nebo k bytu s univerzálním standardem a k bytu zvláštního určení. Na tyto chodby je kladen požadavek na nejmenší průchodnou šířku dle ustanovení § 39 odst. 3 písm. a) vyhlášky o požadavcích na výstavbu. V případě konkrétního technického parametru se použije výlučný odkaz na normu ČSN 73 4001 Přístupnost a bezbariérové užívání. Konkrétně se aplikuje článek 10.2, resp. 10.2.1.

b) Chodby nezajišťující vstup do prostor užívaný osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace jsou chodby určené pro konkrétní uživatele, které nejsou osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace. V bytovém domě jde zejména o chodby vedoucí k běžným bytovým jednotkám. Na tyto chodby není kladen požadavek na nejmenší průchodnou šířku dle ustanovení § 39 odst. 3 písm. a) vyhlášky o požadavcích na výstavbu.

Pro tento zcela konkrétní technický parametr se čl. 10.2.1 normy ČSN 73 4001 Přístupnost a bezbariérové užívání nepoužije.

Tímto nejsou dotčeny žádné další požadavky vyhlášky ani žádné další parametry normy uplatněné podle jejich druhu a účelu. Dodržen musí být požadavek na zabezpečení překážek ve výši hlavy pro osoby se zrakovým postižením nebo protiskluzné vlastnosti. Dotčen není ani požadavek na manipulační prostor pro otáčení vozíku před dveřmi bytu o velikosti alespoň kruhu o průměru nejméně 1500 mm, pokud však nejde o podlaží v bytovém domě bez výtahu dostupné pouze po schodišti.

Citace příslušných ustanovení

Vyhláška č. 146/2024 Sb. o požadavcích na výstavbu:

§ 39 odst. 3 písm. a): Nejmenší průchodná šířka vnitřní komunikace zajišťující vstup do prostor užívanými osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace musí být navržena a provedena tak, aby splňovala požadavky na přístupnost.

Norma ČSN 73 4001 Přístupnost a bezbariérové užívání:

10.2.1 Průchodná šířka chodby je nejméně 1 500 mm (šířka mezi madly, technickým vybavením apod.). Při současném pohybu a míjení dvou osob na vozíku navzájem (např. nemocnice, domovy pro seniory apod.) je průchodná šířka nejméně 1 800 mm (viz obrázek 8).

2.2. Aplikace pro schodiště

Pro schodiště platí speciální ustanovení § 31 odst. 3 vyhlášky o požadavcích na výstavbu, resp. V případě požadavku na jeho šířku pak výlučný odkaz na čl. 11.1.1 a 11.1.3 normy ČSN 73 4001 Přístupnost a bezbariérové užívání.

Citace příslušných ustanovení

Vyhláška č. 146/2024 Sb. o požadavcích na výstavbu:

§ 31 odst. 3: Schodiště a rampa určená osobám s omezenou schopností pohybu nebo orientace musí být navrženy a provedeny tak, aby splňovaly požadavky na přístupnost. To neplatí pro stavbu rodinných domů, pro stavbu pro rodinnou rekreaci a uvnitř bytu.

Norma ČSN 73 4001 Přístupnost a bezbariérové užívání:

11.1.1 Pro hlavní schodiště a vyrovnávací stupně, včetně vnějších schodišť ve veřejném prostranství platí články 11.1.2 až 11.1.11 této normy, pro únikové a ostatní schodiště platí odstavce 11.1.9. až 11.1.11 této normy. Pro stavby bytových domů s výtahem se ustanovení 11.1.2 a 11.1.4 nepoužije.

Pro změny dokončených staveb u stávajících schodišť se ustanovení nepoužijí, pokud to stavebně technické důvody nebo jiný veřejný zájem vylučují.

11.1.3 Průchodná šířka schodišťového ramene musí být nejméně 1 500 mm, v bytových domech nejméně 1 200 mm, v prostředí železničních staveb nejméně 1 600 mm, konstrukce zábradlí nebo zábradelní madla mohou do průchodné šířky zasahovat nejvýše 100 mm.

2.3. Aplikace pro výtahy

Pro výtahy platí speciální ustanovení § 32 odst. 5 vyhlášky o požadavcích na výstavbu, resp. V případě požadavku na minimální rozměry klece pak výlučný odkaz na čl. 11.5.3 normy ČSN 73 4001 Přístupnost a bezbariérové užívání.

Citace příslušných ustanovení

Vyhláška č. 146/2024 Sb. o požadavcích na výstavbu:

§ 32 odst. 5: Výtah nebo zdvihací plošina určená osobám s omezenou schopností pohybu nebo orientace musí být navrženy a provedeny tak, aby umožňovaly jejich bezpečný pohyb a splňovaly požadavky na přístupnost. To neplatí pro stavby rodinných domů a pro stavby pro rodinnou rekreaci.

Norma ČSN 73 4001 Přístupnost a bezbariérové užívání:

11.5.3 Minimální rozměry klece výtahu s jedním nebo dvěma protilehlými nebo sousedními vstupy jsou uvedeny v tabulce 6 a na obrázku 20 a 21.

2.4. Závěr k metodickému postupu

Norma ČSN 73 4001 je vyhláškou o požadavcích na výstavbu zezáväzněna výlučným odkazem, a to pro konkrétní ustanovení vyhlášky. Vždy je nutné důsledně odlišit, zda požadavek na zajištění přístupnosti stanoví vyhláška o požadavcích na výstavbu, norma tudíž není závazná v celém rozsahu.

V rámci přístupnosti se při aplikaci požadavku na šířku musí zohlednit, zda vnitřní komunikace zajišťuje nebo nezajišťuje vstup do prostor užívaný osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace. Pro schodiště a výtahy pak platí speciální úprava.

Ing. Žanet Hadžić, CSc.
ředitelka odboru stavebního řádu
Ministerstvo pro místní rozvoj

Ing. arch. Jan Kasl
předseda České komory
architektů

Ing. Robert Špalek
předseda České komory autorizovaných
inženýrů a techniků činných ve výstavbě